



UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Francisci Baconi Baronis de Verulamio, Vice-Comitis S.
Albani, Summi Angliæ Cancellarii, Opera omnia, Quæ
extant: Philosophica, Moralia, Politica, Historica ...**

Bacon, Francis

Francofvrti ad Moenvm, 1665

Operatio Super partes exteriores ad Attractionem Alimenti. VI. Historia.

urn:nbn:de:bvb:12-bsb10497643-5

37. Inter turbam inutilem Cordialium, pauca ad Diætam in usu esse debent, Loco omnium Ambragrisa, & Crocus, & Granum Kermetis, ex Calidioribus; Atque Radices Buglossi, & Boraginis, atque Mala Cytria, & Limones dulces, & Poma Fragrantia, ex Frigidioribus. Etiam (quod diximus) modo, & Aurum, & Margaritæ, non tantum intra Venas, sed etiam in Transitu, & circa Præcordia aliquid possunt, per Refrigerium scilicet absque aliqua noxia Qualitate.

38. De Lapide Bezoar, ob multas Probationes, Virtuti ejus fidem non prorsus derogamus; Sed omnino Modus ejus sumptionis talis esse debet, ut facillime Virtus ejus communicetur Spiritibus. Itaque nec in Julculis, nec in Syrupis, nec in Aqua Rosacea, aut hujusmodi, Usus ejus probamus; sed tantum in Vino aut Aqua Cynamomi, aut hujusmodi Distillato, sed Tenui, aut Calido aut Forti.

39. De Affectibus jam superius inquisitum est; Illud tantum adjicimus, omne Desiderium magnū, & constans, & (ut loquuntur) Heroicum, Cordis hæcenus.

40. Ad Cerebrum quod attinet (ubi Cathedra, & Universitas spirituum Animalium residet) qua superius inquisita sunt de Opio & Nitro, & Subordinatis ad ipsa, & de Conciliatione Somni placidi, etiam huc aliquatenus spectant. Illud quoque certum, Cerebrum tanquam in Tutela Stomachi esse; ideoque, qua Stomachum confortant, & muniant, Cerebrum per Consensum juvant, atque huc similiter transferri debent. Adjiciemus pauca, tria Externa, Internum unum.

41. Balneationem Pedum omnino in usu esse volumus, ad minus, semel in Septimana Balneumque fieri ex Lixivio, cum Sale nigro, & Salvia Camomilla, Fœniculo, Sampsucho, & Costo, cum Folis Anglicæ Viridis.

42. Suffitum laudamus etiam Quotidianum, Mane, ex Roremario arido Ramulis Lauri siccis, & Ligno Aloës; nam Gummi suavia Caput gravat.

43. Cavendum prorsus, ne Capiti per Exterius admoveantur Calida; qualia sunt Aromata, non excepta Nuce Muscata; Etenim Calida illa ad Plantas pedum præcipitamus, ibique solum applicari volumus Unctionem vero Capitis levem ex Oleo, cum Rosa, & Myrto, & pauco Salis, & Croci, laudamus.

44. Memores eorum, qua de Opiatis, & Nitro, & Similibus, ante proposuimus, qua Spiritus tantopere densant, non existimamus ab re fore, si semel Diebus quatuordecim accipiantur, in Brodio Matutino, Grana tria, vel quatuor Castorii, cum modico Seminis Angelicæ, & Calami Aromatici; qua & ipsa Cerebrum roborant, & in Densitate Substantiæ Spirituum, (qua ad vitæ Longævitatē tam necessaria est) Motus vivacitatem, & vigorem excitant.

45. In Confortativis quatuor Viscerum Principalium ea proposuimus, qua & Propria sunt atque Electa, atque in Diætā, & Regimen vitæ transferri, tuto & commode possunt: Varietas enim Medicamentorum ignorantia Filia est; neque Multa Ferula (quod ajunt) tam multos Morbos fecere, quam multa Medicamenta paucas Curas. Atque de Operatione super Viscera principalia, ad Extrusionem Alimenti, hæc inquisita sunt.

OPERATIO

Super partes exteriores ad Attractionem Alimenti.

VI.

HISTORIA.

1. Licet Concoctio bona, per Partes Interiores facta, primas Partes ad probam Alimentationem teneat; tamen concurrere etiam debent Actiones Partium Exteriorum; ut sicut Facultas interior Alimentum emittit, & extrudit; ita Facultas Partium Exteriorum idem arripit, & attrahat; Quæ imbecillior fuerit Facultas Concoctionis, eo magis opus est Auxilio concurrentie Facultatis Attractive.

2. Attractio valida Partium Exteriorum, excitatur præcipue per Motum Corporis, per quam Partes calefiunt, & confortantur, Alimentum ad se alacrius vocant & attrahant.

3. Illud vero maxime cavendum, & prohibendum; Ne idem Motus, & Calor, qui ad Membra Novæ Succum evocat, Membra simul eo Succo, quo antea per fufum erat, nimium exolvat.

4. Fricationes huic Intentioni optime subserviunt, factæ præcipue Mane; sed hoc perpetuo comitetur, ut post Fricationem, fiat levis Inunctio cum Oleo, ut Attritio Partium Exteriorum, eas per Perspirationem reddat effatas.

5. Proxima est Exercitatio, per quam Partes ipsæ se confricant, & concutiunt, modo sit Moderata, & qua (ut superius notatum est) nec sit Celeris, nec ad Ultimas Vires, nec ad Lassitudinem; Verum in his ipsa, atque Fricatione, eadem est ratio, & Cautio; Ne corpus nimium perspiret, itaque, Exercitatio melior est sub Dio, quam sub Tecto, & Hyeme quam Æstate; Atque, in super Exercitatio Inunctione novæ tantum claudi debet, ut Fricatio; sed etiam in Exercitationibus vehementioribus, adhibenda est Unctio & in Principio, & sub finem, more Athletarum.

6. Ad Exercitationem, ut quam minimam aut Spiritus, aut Succos exolvat, utile est, ut usurpetur Stomacho non prorsus jejuno. Itaque ut Exercitatio, nec Stomacho repleto (quod plurimum inter est Sanitatis) nec jejuno (quod non minus inter est Longitudinis vitæ) usurpetur; in usum adduci debet Jentaculum Mane; non ex Medicamentis, aut Haustibus Matutinis, aut Uvis passis, aut Ficus, aut hujusmodi; sed plane ex Cibo, & Potu, at Levi admodum, & Modica Quantitate.

Exercitationes ad Irrigationem Membrorum, debent esse Membris omnibus quasi æquales; non ut (quemadmodum ait Socrates) Tibiæ moveant, Brachia quiescant, nec e contra; sed ut Partes universæ ex Motu participent; atque omnino ad vitam prodest, ut Corpus nunquam diu in eadem Positura permaneat; sed singulis Semi-horis, ad minus, Posituram mutet, præterquam in Somno.

8. Quæ ad Mortificationem usurpatur, ad Vivificationem traduci possunt; Nam & Indusia scotica, & Flagellationes, & omnis Exteriorum Vexatio, Vim eorum Attractivam roborat.

9. Urticationem commendat Cardanus, etiam ad Melancholiam; verum de hac parum nobis caperum est; Et suspensa nobis est illa, ne propter Venenatam nonnullam Qualitatē Urticæ, Serpiginis usum frequentem

quenti inducat, & Mala Cutis. Atque de Operatione super Partes Exteriores, ad Attractionem Alimentum, hac inquisita sunt.

OPERATIO Super Alimentum ipsum ad In- sinnuationem ejusdem.

VII.

HISTORIA.

1. **R**eprehensio vulgaris de multis Ferculis. Cen-
sorem potius decet, quam Medicum; aut, ut-
cunque constantia Sanitatis utilis esse potest, ad Lon-
gitudinem vitæ noxia est; Propterea quod Mistura
Alimentorum varia, & aliquantum Heterogenea,
Exitum reperit in Venis, & Succos, melius & ala-
crius, quam Simplex, & Homogenea; Cum insuper
ad Appetitum excitandum, (qui Acies est Digesti-
onis) plurimum possit. Itaque & Mensam variam, &
Mutationes subinde Ciborum, pro Temporibus
Anni, aut alias probamus.
2. Etiam illud de Simplicitate Ciborum absque
Condimentis, Simplicitas Judicii est; cum Condi-
menta bona, & bene electa, sint Præparationes Cibo-
rum saluberrima, atque tum ad Sanitatem, tum ad Ve-
ritatem conferant.
3. Videndum est, ut cum Cibis Duriotibus, con-
junctantur Potus Fortiores, & Condimenta que pe-
netrent, & incidant: Cum Cibis contra Faciliotibus,
Potus Tenues, & Condimenta Pingua.
4. Cum paulo ante monuerimus, ut prima Potio
in cœna excipiatur Calida; nunc addimus, quod ad
Præparationem Stomachi, etiam Semihora ante
Cibum, bonus Hautus Potus (cui quisq; maxime in-
suevit) calidus usurpetur; sed parum Aromatizatus
ad gratiam Saporis.
5. Præparatio Ciborum, & Panis & Potuum,
si bene, & in ordine ad Intentionem instituantur,
magis est prorsus Momenti; licet sit Res Mecha-
nica, & sapiat Culinam, & Cellam; cum tamen
longe præstet Fabellis de Auro, & Gemmis, & hu-
jusmodi.
6. Humectatio Succorum Corporis per Præ-
parationem Alimentorum Humidam, puerilis Res
est; Ad Fervores Morborum non nihil facit; ad Al-
imentationem vero roscidam, omnino contraria
est; itaque Elixatio Ciborum longe inferior est, ad In-
tentionem nostram, Assatione, & Coctione in Fur-
no, & similibus.
7. Assatio debet fieri Igne vivo, & celerius per-
fici, non Igne lento, & nimia Mora.
8. Carnes omnes Solidiores in usu esse debent non
prorsus Recentes, sed non nihil Salis Expertæ; ex Sa-
le ipso autem in mensa, eo minus sumi debet, aut nihil
omnino. Sal enim Alimento Incorporatus magis va-
let ad Distributionem, quam per se sumptus.
9. Debent in usum adduci macerationes, & Infu-
siones Carnium varia, & bona, in Liquoribus ido-
neis, ante Assationes; quemadmodum quandoque in
usu sunt similia, ante Coctiones in Furno, & in mu-
riis aliquorum Piscium.
10. At Pullationes, & tanquam Verberatio-
nes Carnium, antequam coquantur, hæud parvam
rem præstant: Certe in confesso est, & Perdices, &
Phasianos, in Aucupio; & Damas, & Cervos in
Venatione occisos (nisi fuerit ea Fuga longior) gra-
viores esse etiam ad Gustum. Pisces autem nonnulli

Flagellati & Verberati, evadunt meliores. Etiam
Pira Duriora, & Austera, atque alij nonnulli Fructus,
Compessione dulcescunt. Bonum esset in Usu ad-
duci, Carnium duriotum nonnullam Pullationem,
& Contusionem, antequam Ignem patiantur; Idque
ex optimis Præparationibus erit.

11. Panis modice Fermentatus, & valde parum
Salitus, optimus est, quique etiam in Furno Ferventi
satis, nec admodum Elanguido, coctus est.

12. Potus Præparatio ad vitam longam simplici
fere Præcepto constat; Atque de Aquæ potioribus
nihil attingere auctore; Potest hujusmodi Dieta (ut ali-
bi diximus) vitam aliquandiu remorari, sed nun-
quam majorem in Modum prolongare: At in aliis
Potibus Spirituosis, qualia sunt Vinum, Cervisia,
Hydromel, & Hujusmodi; id tanquam Summa
Summarum affectari, & observari debet; Vi Partes
Liquoris sint subtilissima, & Spiritus lenissimus. Hoc
Vetustate simplici difficile erit efficere, quo gignit
Partes paulo subtiliores, Spiritus vero multo Acio-
res; Itaque de Infusione in Doliis Substantia alba-
jus Pinguis, qua Spirituum Acrimoniam compescat,
jam antea præceptum est: Est & alius modus absq;
Infusione, aut Mixtura; Is est, ut Liquor Potus conti-
nuo agitur, sive per Vecturam in Mari, sive per
Vecturam in Carris, sive suspendendo utres ex Funi-
bus, eosque quotide agitando, aut aliis hujusmodi
Modis: Certum enim est, Motum illum localem;
Partes subtilizare, ac Spiritus in partibus interin-
ta fermentare, ut Acedini (quod Putrefactionis ge-
nus est) non vacent.

13. Vergente autem Senectute, etiam talis Præ-
paratio Ciborum instituenda est, qua sit tanquam in-
mediæ Via ad Chylum, Atque de Distillationibus
Ciborum, mera Nuga sunt; Etenim Portio Nutriti-
va, vel optima, non ascendit in Vaporem.

14. Incorporatio Cibi & Potus, antequam
concurrant in Stomacho, gradus est ad Chylum; I-
taque sumantur vel Pulli vel Perdices, & Phasiani,
& similia; Et coquantur in Aqua, cum pauco Salis;
deinde mundentur, & siccentur; postea sive in Musto,
sive in Cervisia fervescente, infundantur; cum pau-
co Sacchari.

15. Etiam Expressiones Ciborum, & Concisi-
ones minuta, bene condita, Senibus utiles sunt; eo
magis quod Officio Dentium in manducatione (quod
Præparationis præcipuum Genus est,) fere destrui-
antur.

16. Atque de Juvamentis ejus Defectus, (Den-
tium scilicet Roboris, ad Cibum molendum) tria
sunt qua conferre possint. Primum, ut alij Dentes re-
nascantur; Id quod difficile omnino esse videtur, nec
posse perferri absque Instauratione Corporis Intima,
& Potenti. Secundum est ut mandibula per Altrin-
gentia debita, ita firmentur, ut Officio Dentium, a-
liqua ex parte, sufficere possint; quod non male cedere
posse videtur. Tertium, ut Cibus sit ita præparatus, ut
ista masticatione non egeat; quod promptum est, &
expeditum.

17. Subit etiam cogitatio de Quantitate Cibi, &
Potus, Eam in Excessu nonnulla, quandoque ad Irrig-
ationem Corporis, utilem esse: Itaque & Epula Pro-
fusa, & Perpotationes, non omnino inhibenda sunt.
Atque de Operatione super Alimenta, & eorumdem
Præparationem, hac inquisita
sunt.